

Sitt JA

Nr. 1

Sverige

Siden Sverige fikk sin avtale med EF i juli, har motmennene her i landet gått stillere i dørene med sitt alternativ.

Det er forståelig. I Sverige er det nesten bare regjeringen som forsvarer resultatet, og selv der må skuffelsen være stor når man tenker tilbake på forventningene. Bak regjeringens anonyme søknad av 1967 lå også et håp om medlemskap. Det slokket regjeringen selv, da Davignon- og Werner-rapporten tegnet overnasjonale perspektiver. Så siktet man på tollunion og full deltakelse i EFs jordbruks-samarbeid. Den drømmen har EF redusert til en sterkt beskåret frihandelsavtale. I en overgangsperiode blir det tollgrenser for industrivarer både mot EF og mot tidligere EFTA-partnere. Og der settes grenser for svensk eksport-ekspansjon som generer konkurranter på kontinentet. I trange tider, når svenskene har behov for stormarkedet, vil det i noen monn lukkes for dem.

Men det er ikke det verste.

EF har gardert seg mot utilbørlig, svensk konkurranse ved å forlange Roma-traktatens ord og EFs praksis om subsidier og karteller respektert. Sverige må tillemppe EFs prissystem for jern og stål. Det kan vise seg å være harde bud. Og det illustrerer den påstand, som EF-tilhengerne her i landet har satt fram og som motmennene har benektet, at Sverige får sin egen råderett beskåret. Norge vil som medlemsland måtte følge de samme regler, — men har hove til å påvirke dem. Det har ikke Sverige, og her ligger den reelle forskjell.

La oss beholde vår sans for proporsjoner: Sverige EF-avtale er dårlig, men den betyr ikke landets undergang. Svenskenes økonomiske ryggrad er bred og tåler både dette og mere til. Med stor forutseenhet har man også gjort seg mindre sårbar ved å plassere atskillig av eksportindustrien innenfor EF.

Norges situasjon er en annen. Våre valutaskapende næringer har ikke datterselskaper i EF, og skipsfarten kan bli utsatt for diskriminering hvis EF syr sin skipsfartspolitik etter egne mål. Vårt alternativ til medlemskap tør bli verre enn det svenske.

Sterk misnøye i svensk industri:

„Et vanvittig resultat“

Stockholm. — Overgangen fra EFTA-samarbeid til handelsavtale med Fellesmarkedet ser ut til å bli en temmelig smertefull omstilling for svensk næringsliv. Handelsavtalen er da også mottatt med den største skuffelse fra industriens side. Samtaler med en rekke toppfolk innen svensk industri, viser at resultatet ikke er blitt det en hadde håpet på. Desto større er bitterheten etter hvert som en setter seg inn i avtalens mange innviklede bestemmelser og begynner å øyne de alvorlige

konsekvensene. — «Vanvittig», er en kommentar som hyppig går igjen.

— Alvorligst blir utvilsomt stål- og treforedlingsindustrien rammet med en nedtrappingsperiode for tollene på henholdsvis sju og elleve år, uttaler lederen for utenriksseksjonen i det svenske industriforbundet, direktør Erik Braunerhielm til «Bergens Tidende». Det samme er også tilfelle for vår eksport av aluminium og ferrolegeringer, mens altså tollfrihet for samtlige eksportprodukter fra tidligere

EFTA-land som blir medlemmer av Fellesskapet ellers, skal være gjennomført i løpet av fem år.

— Det faktiske forhold er at vi etter denne handelsavtalen blir betydelig verre stilt med tollbelastningen for våre eksportvarer sammenliknet med våre muligheter innen EFTA. For en lang rekke varer som vi har eksportert tollfritt til EFTA-land, vil på ny høy toll bli innført når handelsavtalen trer i kraft, fremholder direktør Braunerhielm.

Engstelse gjør seg også

sterkt gjeldende innen svensk industri over de såkalte beskyttelsesklusulene og hva de kan føre til for viktige eksportvarer. Ikke nok med at det for spesielt stål og papir f.eks. blir forlenget tollavtrapping. En må samtidig også vokte seg vel for ikke å øke denne eksporten for sterkt til EF-land. Da vil nemlig beskyttelsestiltak kunne gjøres gjeldende med risiko for at alle opparbeidete tolllettelse faller bort igjen med de fatale konsekvenser det må få for de aktuelle bransjer.

Den usikkerhet som må oppstå for at slike tiltak kan bli satt i verk, vil på sin side også måtte føre til atskillig større forsiktighet med planlagte nyinvesteringer i industrien. Eventuell utbygging og nyetableringer kan fortrinnsvis komme til å skje i EF-land som derved får nytte godt av den nye industrien.

Det vi har oppnådd med vår handelsavtale er stort sett å få en viss grad av tollfrihet fortsatt på samme måte som i EFTA, men rettsgarantier er i høy grad også nødvendig, og her står vi uhyre svakt, sier direktøren. Vi har ingen mulighet til å kunne påvirke eller forsvare våre interesser slik rettsapparatet er oppbygd for dem som bare har inngått handelsavtale med EF.

Heller ikke vil vi få anledning til å delta i den harmonisering som etter hvert vil finne sted på produksjonslivets område innen Fellesskapet. Tilpasningen av våre produkter til EF-forskitter, vil hele tiden måtte bli liggende etter de andre landene.

Navlebeskueren.

NEI betyr at regjeringen går og at det ikke er flertall for ny.

Vil du ha **Bratteli** eller politisk kaos — ?

VI ER IKKE I TVIL-vi sier:

Arne Skaug:

EF går lenger enn FN

Det å skulle forklare i få ord hvorfor en vil si ja til norsk medlemskap i EF, er ikke så ganske lett. Dette er en overmåte innfløkt sak. Jeg tror jeg vet en god del om det som har skjedd over de siste 20—25 år, når det gjelder samarbeidsbestrebelsene i Europa. Jeg har hatt anledning til å følge godt med og har også vært aktivt med i meget av det som har skjedd. Men selv om det er en del en vet, og kanskje en hel del en ut fra tidligere erfaring kan anta som overveiende sannsynlig når det gjelder den fremtidige utvikling, så blir det igjen svært meget hvor det er spørsmål om hva man så tror om den tiden som kommer.

Jeg for min del tror at sett på bakgrunn av det som hittil har skjedd og det som er våre problemer, er et nærmere forpliktende samarbeid nødvendig for landene i Vest-Europa. Jeg anser det som ønskelig og nødvendig med en slik utvikling på grunn av alle de økonomiske, politiske, sosiale, miljømessige og menneskelige problemer som vi i dag har i våre samfunn, og som vi må finne en løsning på. Vi må regne med at nye problemer vil reise seg i fremtiden. Dette er problemer som selve samfunnsutviklingen fører med seg, og disse problemene kan bare løses, og Europas folk kan bare ha sikkerhet for å leve under trygge forhold, hvis vi i Europa etablerer et mest mulig bindende samarbeid på alle vesentlige områder og setter opp organer som har tilstrekkelig makt og myndighet til å passe på at det vi har gått inn for å gjøre i fellesskap, også faktisk blir gjort. Jeg ser videre et slikt samarbeid, med øket vekst og en stigende økonomisk vekst i vår del av verden, som nødvendig hvis de underutviklede lands problemer skal kunne løses. Jeg tror ikke at De Forente Nasjoner og særorganene under De Forente Nasjoner vil være tilstrekkelige for å møte og løse disse problemene, men jeg mener og tror at et utvidet EF skal klare dette.

Jeg ser det videre slik at Norge bør gå inn i dette arbeid som medlem med fulle rettigheter og fulle forpliktelser. Vi har ikke, som våre EFTA-partnere, Sverige, Østerrike, Sveits og Finland, spesielle utenrikspolitiske problemer som skulle avholde oss fra medlemskap. De landene vi kommer til å samarbeide med i EF, er land som vi i mange år har samarbeidet med, og selv om det selvsagt ved mange anledninger har vært nødvendig å finne fram til kompromisser, mener jeg at våre erfaringer fra dette samarbeid er gode. Med det forhandlingsresultat som nå foreligger, mener jeg etter å ha studert det, at et fullt medlemskap er langt å foretrekke for en frihandelsordning.

Et utvidet EF med Storbritannia og etter all sannsynlighet også Danmark som medlemmer blir en gruppering av land hvis politikk og tiltak på forskjellige områder vil komme til å bety overordentlig meget for hvordan vi faktisk kan ordne oss i Norge. Med et godt forhandlingsresultat må det være bedre å være innenfor enn utenfor.

Bare ved fullt medlemskap kan vi bidra til å gi det europeiske samarbeid det innhold og den retning vi mener er riktig. Jeg mener også at våre erfaringer til nå fra internasjonalt samarbeid vi har deltatt i, viser at vi kan gjøre en innsats som teller og at Norges syn blir tillagt vekt i internasjonale forsamlinger.

JA

Oscar Magnusson:

Krigen ga meg svaret

— Jeg synes absolutt at vi bør gå sammen med de andre EF-landene, og ikke stå alene slik som i 1940. Jeg vil nødig at vi skal komme opp i den samme situasjon som vi gjorde den gang. Derfor må vi ha et sterkt forsvar, noe som fordrer en bedre økonomi for landet. Av den grunn bør vi gå inn i EF. Her er det snakk om å samarbeide med øst eller vest på lengre sikt, sier den landskjente krigsinvalid

Vent ikke på neste buss!

Av Bent Røiseland

Den svenske handelsminister har uttalt at Sverige kanskje senere vil søke medlemskap i EF. Det kommer an på om blokkpolitikken vil spille mindre rolle i tiden fremover enn nå. Sverige fikk ikke slik avtale landet ønsket.

Også her i landet blir det sagt at det går buss til Brussel senere. En trenger ikke å forhaste seg. En kan trygt si nei på dette tidspunkt. Selv toppløselser for motstanderne sier noe slikt.

Nå er det jo interessant at ledelsen for motstandsbevegelsen ikke ser så svart på EF at den utelukker også et fremtidig medlemskap. Men det er en ytterst vågsum politikk å ville ordne Norges forhold til EF skrittvis, først bare handelsavtale, senere i tilfelle medlemskap.

Forholdene er ikke de samme her som i Sverige. Sverige trenger ikke økonomiske særordninger. Norge må i all fall ha det for jordbruk og fiske. Vi kan ikke jumpe inn i EF uten videre senere om vi svarer nei nå. Det vil kreves nye tinginger med den uvisse det fører med seg, ikke minst for de to nevnte næringer.

Det gjelder mellom stater som i andre forhold at har en

part vraket et avtaletilbud, kan en ikke komme tilbake om noen år og gå ut fra at det opprinnelige tilbud trass i alt vil gjelde. Mangt kan ha endret seg i mellomtiden.

Om det blir svart nei nå, kan utviklingen føre med seg at flertallet i folket om få år skifter standpunkt. Hva da med særordninger? Hva med jordbruk og fiske?

Ta ikke vågnaden på en senere buss. Stem JA i september!

og forfatteren av «Jeg vil leve», Oscar Magnusson. Neppe noen nordmann fikk lide hardere i tysk fangenskap, men likevel er Magnusson optimist.

For meg er erfaringene fra krigstiden helt sentrale i denne forbindelse. Derfor har jeg aldri vært i tvil om at vi bør bli medlem, og de aller fleste krigsinvalidene jeg kjenner, har den samme meningen. Vi er interessert i å styrke forsvaret, og hvis vi blir stående utenfor, kan det bli som den eneste NATO-stat. Det er vi ikke tjent med.

— Det er ikke snakk om å selge landet vårt, slik nei-folkene tror. Jeg er den siste som er villig til det. Derfor er det en tåpelig påstand, som jeg går ut fra at fornuftige

folk gjennomskuer. Står vi utenfor, har vi liten medbestemmelsesrett innenfor NATO. Vi må avfinne oss med det andre mener. Dette har ikke så mye med politiske vurderinger å gjøre, men med sunt folkevett, sier Magnusson videre.

Han har ingen betenkelighet med at vi som liten nasjon går med i EF. Vi har alltid blitt møtt med respekt og innflytelse utad i de organisasjoner vi har deltatt, ikke minst i FN.

Til dem som ennå er i tvil, vil jeg spørre om de vil ha 9. april opp igjen? Da sto vi alene og klarte oss ikke. La oss sørge for at det ikke gjentar seg, sier Oscar Magnusson.

Ole David Koht Nordbye:

EF og Norges vei til en bedre framtid

Undertiden blir det sagt, halvt i spøk, halvt i alvor, at det beste for Norge ville være om EF ikke hadde eksistert. På et vis er dette ubestridelig riktig. Da ville vi ha unngått den opprivende striden om norsk medlemskap i Fellesskapene eller ikke. Men jeg tror de fleste må innrømme at EF betyr mye godt for Norge også. Fellesskapene har knyttet de vesteuropeiske landene så sterkt sammen at det nå er lite sannsynlig at en ny verdenskrig vil bryte ut fordi disse landene braker sammen. Økonomisk har EF betydd sterk og jamn framgang for medlemslandene, og denne framgangen har smittet til land som Norge som både er særdeles avhengig av sin handel med utlandet og som samtidig er knyttet med solide økonomiske band til de nåværende seks EF-landene. EFTA oppsto som følge av at EF ble skapt, og EFTA-samarbeidet har betydd en ytterligere årsak til vår vel-

standsutvikling de siste 10—12 årene.

I dag er det blitt en motsetning å fordomme økonomisk vekst. Men så lenge vi har store samfunnsoppgaver å løse, så lenge det er hundretusener av mennesker i vårt eget land som lever under forholdvis fattigdom, og så lenge vi ikke makter å yte mer enn en brøkdelen av hva vi bør for å bekjempe fattigdommen i «den tredje verden», de fattige landene, trenger vi mer økonomisk vekst. For hver dag som går blir det viktigere å prøve å lede den økonomiske veksten inn i baner som betyr mindre trussel mot naturen og menneskets miljø. Samtidig blir vi nødt til å ofre mer på å bekjempe forurensninger og andre ødeleggelser av naturen rundt oss, og på å rette opp noen av de skadene vi alt har gjort oss skyld i. For å løse slike oppgaver trenger vi også stadig og sterk økonomisk vekst. Det er riktig nok at i det lange løp må mennes-

keheten finne seg i å forsvare det materielle nivå den da vil ha klart å nå fram til, men trass i hva katastrofeprofetene hevder, er vi ikke kommet så langt ut på skråplanet i dag at vi må stanse vår økonomiske vekst i den aller nærmeste framtid.

Det blir hevdet at EF forsterker tendensene til en naturødeleggende og menneskefiendtlig økonomisk vekst. Jeg tviler sterkt på om denne påstanden er riktig. Stordriftens fordel er så åpenbare i mange næringsgrener at «fusjonene», sammenslåingen av eksisterende bedrifter, opprettelsen av store bedriftsenheter og store anlegg tvinger seg fram i små som i store land, og innenfor et kjempemarked som EF. De multinasjonale selskapene utvikler seg på tvers av alle lande- og tollgrenser. Over alt er det en flukt fra bygdene og en stigende konsentrasjon av befolkning og næringsvirksomhet i større bymessige sentra. Men om vi studerer vekstmønsteret i EF, finner vi at veksten har vært forholdsvis jamnt fordelt medlemslandene i mellom, og at de aller fleste lavinntektsområder i EF-landene har vokst raskere enn de mer sentrale områdene. Men rask vekst skapper langt mer omfattende strukturendringer enn langsom vekst. Visse næringer kan bare vokse langsomt, enten fordi naturen setter grenser, som i jordbruket, eller fordi markedet for de varer og tjenester som

slike øringer tilbyr, ikke vokser i samme tempo som nasjonalinntekten under ett. Rask vekst betyr overgang til næringer og virksomheter som vokser raskt, til visse industrier, til en hel rekke tjenesteytende næringer, til undervisning og helsestell og til offentlig administrasjon knyttet til utbyggingen av bedre statlige og kommunale tjenesteytelser og til trygdeverket. Disse strukturendringene leder uvegerlig til en sammenstimling av virksomhet og mennesker i bymessige strøk og i bygdene rundt dem. Vi kan beklage dette, men det er prisen vi betaler for større materiell velvære og mindre fattigdom.

Blant motstanderne mot norsk medlemskap i EF finner vi et sterkt innslag av «populister», både nasjonalist-populister og sosialist-populister. De vil desentralisere vår økonomiske virksomhet, og de sier seg villige til å gi avkall på «litt» økonomisk vekst for å oppnå dette. Men de vil ikke gi avkall på ærgjerrige politiske og økonomiske målsetninger som krever økonomisk vekst for å bli gjennomført. De ønsker sterke, og kostbare, distriktpolitiske tiltak for å sikre den desentraliseringen som de går inn for. De vil ikke innse at det er en selvmotsigelse mellom den ideelle målsetning og de midler som de krever bruk av. Det lykkes kanskje en stund å kaste blå i øynene på folk, men det er vår oppgave å trekke vekk sløret av selvmotsigelser og avsløre humbugen.

Helsearbeid bygger på god økonomi

Nå har jeg ventet på plass på sykehuset i åtte uker, hvordan kan da De som selv er lege gå inn for at tyskere og italiener skal få sykehussengene våre», ringte en mann i forrige uke og ville vite. «Det var Dem som i sin tid skaffet meg pensjon. Men er De helt sikker på at ikke EF vil føre til at jeg mister den?», spurte en kvinne på et møte forleden.

All mistenkeliggjørelsen, alle spørsmålene som egentlig går på om vi er sikre på hva som vil skje i fremtiden, gjør sin virkning.

Den enkle sannhet er at våre spesielle sosial- og helsepolitiske ordninger ikke i det hele berøres av valget mellom medlemskap og handelsavtale. Det betyr ikke at de ordninger vi har i dag, vil være uforandret innover i fremtiden. Blant annet vil vi sikkert som medlemmer prøve å være med på å bedre pensjonsordningene for nord-

menn som for kortere eller lengre tid velger å ta seg arbeid i andre land.

Men sosial- og helsepolitikken bygger på tre grunnpillarer:

Viljen til å hjelpe andre, evne til å hjelpe andre, og på at folk flest kan klare seg selv fordi de har arbeid.

Arbeidsplasser er det avgjørende, både for sosial- og helsearbeid. Ingen må ha vært i tvil. En handelsavtale setter mange arbeidsplasser i fare. Legg merke til hvordan svenskene nå innstiller seg både på effektivisering og rasjonalisering i Sverige for å klare å konkurrere under usikre og vanskelige forhold, og på å bygge opp arbeidsplasser innenfor EF-land for sine bedrifter. Noe av det kommer vel hit hvis vil blir medlemmer og det vil gi oss en fordel.

Arbeid og arbeidsplasser er også grunnlaget for vår evne til å hjelpe med helsearbeid og

Av overlege Gudmund Harlem

sosiale tiltak. Det snakkes mye om «økonomisk vekst». Oversett det til realiteter og enkel norsk: Trygt og skikkelig betalt arbeid. Det er mye lettere å forstå.

Det blir hevdet av nei-folkene at de sosiale problemer som ser ut til å utvikle seg over hele verden med mer skilsmisser, mer kjønnsykdommer, mer alkohol- og narkotikamisbruk henger sammen med bruken av moderne produksjonsmetoder og den raske utviklingen av arbeidslivet. Sannheten er at vi ikke vet om det er noen slik sammenheng eller hva forklaringen er på dis-

se vanskene. Men de er skremmende. Derfor nyttes de i den politiske strid.

Det vi vet er at hjelpen til mennesker i en vanskelig situasjon dels bør bygge på at vi kan skaffe også dem et arbeid, dels krever et økonomisk grunnlag som bare et sikkert og godt arbeidsliv kan gi.

Dette er det sikre å holde tak i for valget mellom medlemskap eller handelsavtale:

Vi har skremmende store oppgaver i sosial- og helsesektoren. Tenk bare på evnsvake barn og unge. I dag gir vi dem i beste fall en pensjon. Vi burde hatt økonomisk evne til å gi dem en bedre hjelp med skole og sosial utfoldelse i barneårene, og gitt dem et arbeid i voksen alder. Eller tenk på våre hjelpeløse pleietrengende. Vi har ikke hatt evne til mer enn å gi dem en pensjon. De trenger menneskelig hjelp selv om det er dyrere. Eller på våre barn

med hjertefeil — eller talefeil, — eller uten et virkelig hjem. Eller på alle de andre uløste eller halvuløste oppgavene.

Skal vi løse dette må vi sikre at det store flertall blant oss selv kan være i arbeid, slik at vi med det skaper det økonomiske grunnlaget som trengs.

Medlemskap vil gi oss større trygghet for dette enn en handelsavtale.

Detaljene i hvordan vi skal utforme vårt sosial- og helsearbeid blir vår egen sak i begge tilfeller. Kanskje skulle vi til og med i større grad la det være desentralisert til våre enkelte fylker. Kanskje skulle vi heller ikke undervurdere verdien av å lære i et nærmere samarbeid i og med Europa.

La det være som det vil. Fra sosialt og helsesynspunkt gir medlemskap et tryggere grunnlag i sikre arbeidsplasser og større evne til å bære nye, nødvendige tiltak fram.

såkalte assosieringsalternativet. Spørsmålet om en frihandelsavtale var den gang ikke på tale. De 38 fordelte seg med 11 på Arbeiderpartiet, 9 Kr.f., 16 SP og 2 V. De Gaulle satte imidlertid bom for denne søknad.

Den 13. juli 1967 vedtok Stortinget med 136 mot 13 stemmer på ny å søke om medlemskap etter et enstemmig forslag fra regjeringen Borten. De 13 fordelte seg slik: 4 A, 3 Kr.f., 4 SP og 2 SF.

I juni 1970 var saken på ny oppe til debatt, og den 25. stemte 132 for medlemskap, 17 mot, fordelt med 7 A, 3 Kr. f. og 7 SP.

Den 17 januar drøftet Stortinget om regjeringen Bratteli skulle sluttføre de forhandlinger regjeringen Borten hadde innledet. 113 stemte for, 37 mot, med andre ord såvidt over det 3/4 flertall som kreves for å få avtalen godkjent. Motstanderne fordelte seg slik 8 A, 4 Kr.f. 20 SP (hele gruppen) og 5 V.

Endelig drøftet Stortinget 6.7 og 8. juni i år meldingen om det oppnådde forhandlingsresultat, men uten å foreta noen votering.

Stemning og stemmegivning har likevel ikke endret seg så sterkt som voteringstillene kan tyde på. Det store omslaget i nei-retning kom først i 1971, etter regjeringsskiftet, da hele

SP-gruppens 20 representanter gikk mot og dermed utgjorde mer enn halvparten av motstandsfløyen. I løpet av det ene året skiftet hele 13 SP-representanter mening. Denne omvendelse alene utgjør i tall mer enn en tredjedel av de motstandere som i fjor stemte for å bryte de forhandlinger statsminister Per Borten så helhjertet — får man tro — innledet.

EN GARVET PARLAMENTARIKER

sa i en bitter stund at hans verste fiende var hans egne taler og uttalelser. Det er uenkelig en refleksjon man finner full dekning for ved et studium av det omfangsrike materiale fra markedsdebattene. I Stortinget er det jo slik at hvert ord blir behørig registrert og gjengitt i Stortings-tidende. Man skulle formode at en rekke representanter bittert beklager Gutenbergs oppfinnelse når deres egne uttalelser griner mot dem fra Stortings-tidendes nokerter sider.

Riktig nok skal en politiker ha tykt skinn, men det må ikke være så tykt at det er mulig å stå oppreist uten ryggrad, som Jon Leirfall skal ha uttalt ved en spesiell anledning.

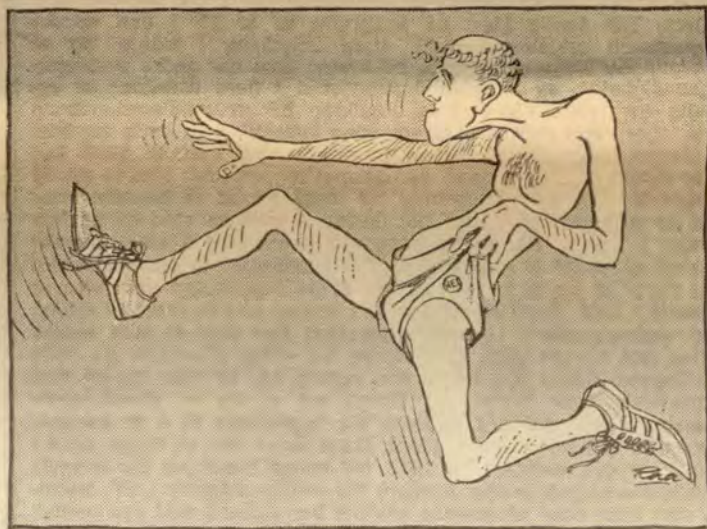
Av de nåværende representanter har Ingvar Bakken (A) Østfold, lagt for dagen en viss interesse for den problemstilling

Leirfall så robust ga uttrykk for. Den 16. juni 1971 tok han for seg Per Bortens rundkast. «Han presterte vel det som på idrettspråket kalles dobbelt helskru med C-moment for å lande på sitt nye standpunkt.»

Bakken utviklet denne betraktning videre i debatten 8. juni i år: «Motargumentene mot medlemskap er stort sett de samme hele tiden, men personene som har fremført dem, har vekslet noe. Jeg la merke til at

Einar Gerhardsen i en humoristisk tale han holdt da han sluttet, minnet om dette ordtaket: den Gud gir et embete, gir han også forstand — og lurte på om denne gaven blir trukket tilbake når man slutter. Jeg vet ikke hvordan det har seg, men etter å ha hørt på f.eks. representantene Borten og Eika i denne debatten, må jeg nok si at det synes som om dommekraften delvis er inndradd.»

Forts.

Per Borten: Dobbelt helskru med C-moment.

I Det er ingen overdrivelse å hevde at neppe noen sak har vært så grundig drøftet og vurdert i Stortinget som markeds-saken. I løpet av de siste ti år har Stortinget ført fem-tildels meget langvarige debatter om Norges tilknytningsform til EF, hele tiden under forutsetning av britisk og dansk medlemskap. Her skal kort refereres stemmetall og partifordeling der meningene kom til uttrykk ved votering.

Den 28. april 1962 vedtok Stortinget med 112 mot 38 stemmer å søke om medlemskap i EF. De 38 stemte for det

På et annet punkt har motstanderne et langt sterkere argument, nemlig når de hevder at om Norge blir medlem av EF, vil norsk politikk komme under sterk innflytelse av avgjørelser som blir truffet av Fellesskapenes organer og som vi selvsagt bare vil ha en begrenset innflytelse på. Men motstanderne går alt for langt i sin argumentasjon, idet de hevder at vår nasjonale råderett vil bli svekket, og sogar avskaffet, på områder som i virkeligheten EF-organene ikke har noen innflytelse over. Fellesskapets organer har til oppgave å sørge for at mennesker, varer og kapital fra medlemslandene nyter godt av lik behandling i de enkelte medlemsland. Innenfor rammen av Roma-traktaten, og i enda sterkere grad dersom den planlagte økonomiske og pengemesige unionen blir satt ut i livet, skal EF-organene også sørge for at medlemslandene hver for seg fører en politikk som trygger full sysselsetting, jamn økonomisk vekst i alle deler av Fellesskapet og som hindrer urimelig prisstigning og vansker i betalingsbalansen med omverdenen. Dette er målsetninger som ikke på noen måte strider mot de mål alle store norske partier tar sikte på å oppfylle. Derimot blander Fellesskapene seg ikke opp i trykdpolitikken, den personlige beskatningen og andre tiltak som har innflytelse på inntektsfordelinger, og heller ikke sosialpolitikken i sin alminnelighet, utdannelse, boligpolitikk og så videre.

Alle fellesskaps-landene har godt utbygde trykkesystemer, de har alle en stor del av næringslivet under direkte statskontroll, og det er større likheter mellom samfunnskontroll, sosialpolitikk og det økonomiske og sosiale livet i EF-landene og i Norge enn det er ulikheter. Selv det «liberale» Vest-Tyskland er preget av en vidtgående samfunnskontroll i næringslivet. Når det gjelder en sak som arbeidstakernes medbestemmelsesrett i bedriftene, har man på flere hold kommet lenger i noen av EF-landene enn i Norge.

Det er en myte at fagbevegelsen er svak i medlemslandene i Fellesmarkedet. Rett nok er organisasjonsprosenten i et par EF-land betydelig lavere enn i Norge, men dette skyldes i stor utstrekning at fagbevegelsen i de landene ikke har gjort seg like sterkt gjeldende i småbedrifter og i enkelte næringer, som jordbruk eller handel, som i Norge. I nøkkelbedrifter og viktige næringer er sannelig fagbevegelsen en kraft å regne med også i et land som Frankrike.

Det er en stor misforståelse å tro at alle overbeviste tilhengere av norsk medlemskap i EF ser på De Europeiske Fellesskapene som en slags ideell organisasjon som vi på liv og død må være med i. Tvert i mot, jeg personlig og svært mange med meg ser på EF som en uferdig organisasjon, med en slagside

som skyldes at medlemslandene har vært langt flinkere til å bryte ned handelsmurene mellom hverandre enn til å gjennomføre positive politiske tiltak på felter der dette er nødvendig. Frihandelen mellom medlemslandene har skapt store utviklingsmuligheter for handlekraftige bedrifter og forretningsfolk, og for dem er EF litt av et paradisi. Men fremgangen har også ført til en kraftig økning av inntekter, sysselsetting og reallønninger, og har skapt grunnlaget for en veldig utbygging av sosialpolitikken. Den oppgaven EF står overfor er å styrke sosialpolitikken, sørge for en langt mer aktiv og effektiv distriktsutbygging, finne fram til menneskevennlige løsninger i jordbrukspolitikken, ta opp nye oppgaver, i første rekke miljøvern. Alt dette er på tapetet i Brussel.

Et hovedproblem i dag er den stadig sterkere innflytelse på det økonomiske livet som de store multinasjonale konsernene over. Det er de som disponerer de store mengder valuta som kommer i bevegelse under hver enkelt valutakrise, og deres innflytelse på produksjon, lokalisering av nye bedrifter og utvidelse av gamle i alle land med privateid næringsliv er stigende. Innenfor rammen av EF vil europeisk fagbevegelse lettere kunne samarbeide i kampen mot overgrep fra disse kjempebedriftenes side. Fagbevegelsens kamp finner ikke bare sted på arbeidsplassene, men også gjennom den innflytelse de kan øve på regjeringene i

sine hjemland. Sammen kan de også påvirke EF-organene, der de er gitt en stor rolle i viktige komiteer. Kontrollen over de multinasjonale bedriftene må til syvende og sist komme fra regjeringene, og disse må samarbeide over landegrensene for å kunne øve effektiv kontroll. I EF har de det beste arbeidsfelt for slik kontroll, fordi EF's myndighet er større enn andre internasjonale organisasjoners.

En bedre framtid for hver enkelt av oss er avhengig av oss selv. Det er vi som må velge nasjonalforsamlinger og dermed regjeringer som vil øke samfunnets innsats i det økonomiske livet. Når det kommer til stykket kan enkeltmenneskene og de myndigheter enkeltmenneskene velger bestemme hva slags økonomisk vekst vi skal ha. Vi behøver ikke å kjøpe hva «storkapitalen» ønsker å selge — vi kan gjennom forenet innsats pålegge bedriftene å produsere det vi trenger for å vinne mer trivsel i dagliglivet. Fagbevegelsen kan på sin side velge mellom å kjempe for mer trivsel i arbeidet eller en større lønnsposse. Vi er ikke viljesløse redskaper. Om Norge er med i EF som medlem med full medbestemmelsesrett, vil vår innsats kunne sette merke etter seg også andre steder i Europa. Utenfor EF risikerer vi så alt for lett å dilte etter det som hender i resten av Europa.

Vår tids hastesak

Av Ragnar Ulstein

Det går knapt ein dag utan at ein ser og høyrer om naturvern og forurensing i radio og aviser.

Veit du at nysnøen på Aust- og Sørlandet siste åra av og til har hatt ein raud eller grå farge, at vassdraga i ein stor del av Sør-Norge er blitt så sure av svovelhaldig nedbør at fisk ikkje lenger kan leve i dei?

Ein bonde ved ei elv femseks mil frå kysten på Sørlandet fortalde meg nyleg at der han for få år sidan kunne få ei bømte ørret av eit par garn, kan han i dag få ein ørret.

Er dette ei ulykke som berre rår Sør- og Austlandet?

På ei naturvernutstilling i Stockholms Naturhistoriska Museum i 1970, las eg noko

uhyggeleg, eg las min og din dødsdom dersom ein ikkje maktar å stanse forurensinga av havet. Innan 10 år ville alle hav vera døde, dersom forurensinga fekk halde fram. Kort etter reiste Thor Heyerdahl med «Ra» over verdenshava og oppdaga at han siglide i kloakk!

Nå er to år gått. Skulle hava døy innan 8 år, er det ikkje lang tid att for norsk fiskerinæring og det veldige matforråd som ennå er i havet. Men det levande havet gir ikkje berre kolossale mengder mat, som vi ikkje kan vere forutan, det produserer også surstoff som alt liv på jorda må ha.

Kva har mennesket gjort ned gjennom historia når det har vore i stor fare?

Det har sett seg om etter hjelp, etter andre menneske det kan samarbeide med, det har søkt si redning i fellesskap. — Men her i landet er det just i desse to åra bygt opp ei rørsle som seier nei til det fellesskap vi utan tvil må inn i for m.a. å kunne medverke effektivt til å gjere snøen kvit att, til å gi våre døde vassdrag nytt liv, stoppa forsurening av norsk jord og berge livet i havet.

Vi har kort tid på oss. Ingen kan vere i tvil om at vi må inn i forplikande samarbeid mellom flest moglege nasjonar for å avverje faren. I denne historiske timen står **De europeiske fellesskap** nokolunde ferdig til å ta på seg denne og andre gigantiske oppgåver! — Om vi nå skulle måtte vente på FN, så verdfullt det er, ville det truleg bli for seint.

Likevel rår mange oss til å vente.

— Det går fleire bussar til Brussel, brukar ein av våre fremste EF-motstandarar å seie. Ein må spørje han og andre gode kvinner og menn: **- Har vi tid til å la denne bus-sen gå frå oss?**

Naturvernet er vår tids største hastesak. EF har apparatet og viljen til å ta denne saka her og nå. Det vil truleg kreve ein veldig innsats. Det kan kome til å røyne på. Skulle ikkje Norge, så lite det er, vere interessert i å legge si vekt attåt dei andre? Kanskje kan akkurat det bli avgjerande?

Vitskapsmenn ottast katastrofen om få år. Bønder ved mange norske vassdrag har alt sett kva som er i ferd med å skje. Har vitenskapsmennene rett, må vi gripe til forplikande samarbeid om naturvern som ein druknande grip til eit reip som blir kasta ut.

Den som er klar over dette og skjønar vår situasjon, vil utolmodig seie ja 25. september, og så begynne å arbeide!

Si Ja

Utgitt av «Ja til EF»,
Cort Adelersgt. 16, Oslo 2

Ansvarlig:
John Inge Valestrand

Redaktører:
Tomas Torsvik og
Olav Garvik

Om tvil og tro på meningsmålinger

Min tillit til meningsmålinger er blitt vesentlig styrket etter at jeg gjennom de siste tre måneder har foretatt en serie stikkprøve-kontroll- og opinionsundersøkelser på meg selv.

Resultatene viser en rimelig grad av samsvar med det løpende gjennomsnitt av Gallup/Aftenposten, Gallup/Europabevegelsen, Fakta/Folkebevegelsen og Fakta/Dagbladet gjennom samme tidsrom. Ved siste stikkprøve — avsluttet kl. 23.55 igår

— var jeg således 37% for EF, 17% mot og 50% vet ikke. Det gir tilsammen 104%, hvilket er personlig rekord i juli.

Undersøkelsen er basert på at jeg spør meg selv et representativt antall ganger til forskjellige tider av døgnet og, hvis omstendighetene tillater det, i forskjellige geografiske omgivelser.

Oppstilt i tabellform fordeler gårsdagens tall seg slik:

	JA	NEI	VET IKKE	SUM
Før frokost	0	0	100	100
Etter frokost	48	22	30	100
Under kjøring på Europaveg 68.	21	30	55	106*
Etter middag	49	19	32	100
På badestranden	?	?	?	0
Etter diskusjonsprogram med Sigurd Allern i TV	67	0	33	100
Gjennomsnitt	37	17	50	

* Her avviker summen fra 100 da spørsmålet ble stilt i en venstresving med svake kanter og ytterst tvilsom dosering.

Jeg har gjennom hele undersøkelsen lagt vekt på å la spørsmålene komme direkte — nærmest litt bardus — uten noen form for ledende snikk-snakk til å begynne med. (Først lenger nede på skjemaet har jeg — dels for å berolige objektet, dels for å utnytte intervjukapasiteten — også tatt med noen utenforliggende spørsmål som «Liker De gule mansjettknapper eller foretrekker De turkis?» Jeg undersøker også hvilket merke jeg foretrekker i havregryn og min holdning til sokkeholdere. Disse besvarelser vil senere bli gjort til gjenstand for en egen undersøkelse — som under ingen omstendighet blir offentliggjort uten etter nærmere avtale med undertegnede).

De enkelte besvarelser i EF-spørsmålet viser store variasjoner og overraskende sprang fra tidspunkt til tidspunkt, dels avhengig av dagens meny, dels av geografiske omstendigheter og ikke minst klimatiske. Under nedbørsperioden i begynnelsen

av juli kunne jeg således konstatere sterkt oppsving i dragingen mot Europa — især det sørlige — mens jeg under varmebølgen i midten av måneden iakttok en synkende interesse for hele problemstillingen. Det var timer i strandkanten da jeg simpelthen nektet å besvare spørsmål overhodet. (Hvilket kan gi meningsfylte vink til henholdsvis tilhengere og motstandere om hva slags vær de bør ønske seg til avstemningsdagen).

Trass i disse variasjonene er tendensen fra måned til måned likevel tydelig nok: klart økende oppslutning på bekostning av Vet-ikke-andelen. Personlig regner jeg med å passere et ukegjennomsnitt på 50% Ja allerede i første halvdel av september med mindre helt uventede komplikasjoner inntreffer. Hvis f.eks. Sigurd Allern og Per Borten plutselig snur om og inntar et sterkt pro-EF-standpunkt, vil det kunne få mange til å vakte i sin tro på Europas fremtid.

Finn Bjørn

BT rotasjonstrykk

Fiskeriene og EF

Universitetslektor Fridtjof Frank Gundersen svarer på spørsmål

Betyr medlemskap i EF at norske fiskere mister eneretten til å fiske innenfor 12-milsgrensen?

— Det hersker full enighet om at norske fiskere kan beholde sin enerett til å fiske innenfor 12-milsgrensen fram til 1983. På politisk og juridisk hold i Norge er det derimot ikke enighet om hva som skal skje etter 1982. Enkelte hevder at den norske særordning er tidsbegrenset, og at den derfor automatisk faller bort 1. januar 1983, dersom den ikke erstattes av et nytt vedtak i det utvidete EF's ministerråd. Dette skulle innebære at dersom de ti medlemsstater ikke kommer fram til enighet om hva som skal skje etter 1982 vil den norske særordning bortfalle. En enkelt medlemsstat som i 1982 ikke ønsker at den norske særordning skal fortsette, skulle altså etter denne oppfatning bare ved å stemme mot nye vedtak, og påberope seg enstemmighetskravet fra Luxembourgforliket, kunne sørge for at den norske særordning automatisk bortfaller i sin helhet. Selv om en slik fortolkning ikke er uten juridisk logikk, må den falle på sin egen urimelighet.

Dette blir særlig klart på bakgrunn av at EF i den norske særprotokoll erkjenner fiskets store betydning i Norge, og at befolkningen langs store deler av kysten ikke har andre sysselsetningsmuligheter, og at bosettingsmonstret i flere distrikter er avhengig av kystfisket. Endelig forsikrer EF at medlemslandenes regjeringer deler den norske regjeringens målsetting på dette område. På denne bakgrunn gis Norge en særordning fram til 1983. Det heter videre at EF's organer ved utløpet av perioden skal ta særlig hensyn til de norske problemer og sørge for at de bestemmelser som da vil kunne bli truffet, blir fastlagt i samsvar med de særlige forhold i Norge. På denne bakgrunn synes det å være ganske opplagt at Rådet er forpliktet til å ta standpunkt til om de forhold som ligger til grunn for den norske ti års særordning fremdeles er til stede i 1982. Dette standpunkt må kunne ut i et vedtak i Rådet. Med utgangspunkt i Luxembourgforliket kan ikke et slikt vedtak treffes mot Norges vilje, fordi Norge har vitale interesser på dette felt. Dersom Rådet ikke treffer noe vedtak, har EF ikke oppfylt sine forpliktelser over Norge, og Norge må ut fra et gjensidighetsprinsipp kunne nekte å oppfylle sin forpliktelse til å ta konsekvensen av at tiårsfristen er utløpt. Dette innebærer at Norge også i mangel av nytt vedtak etter 1982, må kunne håndheve sin tolvmils fiskerigrense også overfor borgere fra medlemsstatene i EF, samtidig som man etter nåværende praksis har vetorett mot nye vedtak som strider mot Norges vitale interesser på dette felt. Hvorvidt man vil kalle dette en juridisk eller en politisk garanti, er av mindre interesse.

Hva betyr det store marked for vårt eksportprodukt, fisken-?

— Også for fiskeprodukter har EF opprettet en felles markedsordning med et beskyttet marked utad og garanterte minstepriser for EF-fiskere.

Sysselsettingen i fiske og fiskeindustri utgjør nå ca. 3 pct. av den totale sysselsetting i landet, og næringsbidrag til nasjonalproduktet var i 1970 ca. 2.2 pct. I 1971 ble hele 85 pct. av de norske fiskeprodukter eksportert og det er derfor av stor betydning at næringen oppnår et hjemmemarked i EF på ca. 300 millioner mennesker og garanterte minstepriser.

En hovedoppgave i norsk fiskerinæring i årene fremover må være å utnytte det begrensede tilgjengelige råstoff ved en størst mulig fordeling. I dag blir en stor del av de norske fangster nytt til fiskemel og fiskeolje, som gir relativt lav pris for råstoffet. Av fiskeoljen gikk 97 pct. av verdien i 1971 til det utvidete EF, og tilsvarende tall for fiskemelet var 58 pct. Også de lite bearbejdede fiskevarer til konsum som fersk og rundfrossen fisk og sild blir i dag for det vesentlige eksportert til det utvidete EF. I stor grad utgjør denne eksporten råstoff til EF-bedrifter, og den er derfor stort sett tollfri.

Av frossen fiskefilet gikk bare 32 pct. av verdien i 1971 til det utvidete EF, og av hermetikk 24 pct. Størstedelen av denne eksport gikk til Storbritannia der man har hatt tollfrihet i EFTA. EF oppkrever i dag hele 15 pct. toll på frossen filet og 20-25 pct. på silde- og brislinghermetikk.

De tall som her er gjengitt viser at norsk medlemskap i EF vil gi mulighet for en langt sterkere vekst i norsk fryse- og hermetikkindustri, og dermed sikre fiskerne gode priser for råfiske. Som en ekstra sikring kommer EF-organenes kjøpeplikt til garanterte minstepriser.

Et ekstra, men ikke uviktig poeng ved medlemskap er at internasjonalt samarbeid er nødvendig for å begrense beskatninger av fiskeressursene. Det er nok å minne om utryddelsen av blåhvalen.